

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

De zegen van het leven in de liefde van God

Want als gij dit doet, zult gij nimmer struikelen. Want zó zal u rijkelijk worden verleend de toegang tot het eeuwige Koninkrijk van onze Here en Heiland, Jezus Christus.

(2 Petr. 1 : 10b, 11)

Onze God heeft er recht op, dat wij onze roeping en verkiezing bevestigen door een leven naar Zijn wil.

Maar daardoor wil Hij ons leven ook rijk maken. Daardoor zegent Hij Zijn volk ook zo enorm. Want Hij geeft ons nooit een gebod, of er is een belofte bij. Hier ook: want als gij dit doet, zult gij nimmer struikelen.

Als gij dit doet! Als gij uw roeping en verkiezing bevestigt!

Gods beloften worden niet vervuld buiten onze geloofswerkzaamheid om. Hij wil Zijn kinderen voor struikelen bewaren en Hij belooft ons, dat Hij dat zal doen. Maar Hij zegt: dat zal Ik doen, als gij leeft in Mijn liefde.

Dan zult ge nimmer struikelen.

Dat is wel hoog gegrepen. Bestaat er wel iemand, die nooit struikelt? We slaan een paar bladzijden terug in onze Bijbel, en lezen: wij struikelen **allen** in velerlei opzicht. (Jak. 3 : 2). Dat verstaan we beter.

Maar hier is met "struikelen" bedoeld, dat een mens uitvalt. Zoals Paulus van de Joden zegt, dat ze gestruikeld zijn; dat ze zich gestoten hebben aan de steen des aanstoets. Ze zijn gestruikeld over de Here Jezus, omdat ze Hem niet gelovig hebben aangenomen als hun Verlosser.

Voor dát struikelen kan God ons behoeden. En zál God ons behoeden, als we voor Hem leven.

God houdt u bij Zich. Hij houdt u staande. U hoeft niet bang te zijn, dat het misgaat met u, als u alles van Gods liefde verwacht.

Dit hangt samen met heel de inhoud van deze brief. We lezen in hoofdstuk 2 een waarschuwing voor de valse leraars, die zouden komen: de mensen met een vals vrijheidsideaal. En in hoofdstuk 3 spreekt Petrus over de spotters, die er komen in de laatste dagen. Die zeggen zullen: Maak je niet druk over de wederkomst van Christus, want dat is maar onzin.

Christenen, die hun roeping en verkiezing bevestigen, hoeven in deze wereld niet angstig te leven. Ze moeten wel op hun hoede zijn en wakker blijven, maar ze hoeven niet te leven in angst en vrees.

Want de valse profeten zullen geen vat op ons krijgen, als we naar de Here luisteren en Zijn wil doen. Dan zullen we nimmer struikelen. Dan zullen we nooit ten val komen. Want de Here bewaart Zijn uitverkorenen. Hij weet de godvruchtigen uit de verzoeking te verlossen. (2 Petr. 2 : 9). Hij is zuinig op Zijn kinderen. Als wij wandelen als Zijn geroepenen, dan worden we bewaard voor de dwaasheden van de provo's en voor de verleiding van de afvallige verbondskinderen, die als de gewassen zeug terugkeren naar de

modderpoel. Dan worden we niet meegesleept door de dwaling van de zedelozen.

Zoals de verleiding tot ontrouw geen vat heeft op de vrouw, die haar man liefheeft, zolang ze in zijn liefde leeft, zo heeft de verleiding tot zonde geen vat op de gelovigen, die hun roeping en verkiezing bevestigen door een leven in de liefde van God.

Ja, dan hoeven we ook niet bang te zijn voor de toekomst. Want onze God geeft Zijn kinderen alles wat ze nodig hebben. Want zó zal u rijkelijk worden verleend de toegang tot het eeuwige koninkrijk van onze Heer en Heiland, Jezus Christus. Het koninkrijk, dat is de heerschappij van Christus. Dat is er **nu** al. Want we bidden: Uw koninkrijk kome, d.i. regeer ons zó door Uw Geest en Woord, dat we ons hoe langer hoe meer aan U onderwerpen. En dan hebben we het hier al goed. Dan mogen we veel vrijmoedigheid hebben in het geloof en in het gebed.

Dan hoeven we ook niet te vragen: Hoe zal het in mijn sterfuur zijn? En zal ik wel zalig worden? We hebben ons alleen maar hier en nu te beijveren om onze roeping en verkiezing te bevestigen. We moeten 't maar nauw nemen in het dienen van de Here. Dan zullen we merken, dat we een rijke en machtige Vader hebben, die Zijn kinderen royaal weet te geven.

Een godvruchtig leven geeft een ruim sterfbed. Hoe het zal zijn, als we sterven, dat behoeft ons denken niet in beslag te nemen. Maar of ons leven vandaag en morgen een leven voor de Here is, dát moet ons denken in beslag nemen.

En als dan straks het koninkrijk van Christus komt in heerlijkheid, dan zullen we er versted van staan, hoe wijd de poorten van het nieuwe Jeruzalem openstaan om ons binnen te leiden in de uitbundige rijkdom, die God bereid heeft voor degenen, die Hem liefhebben.

U hebt alleen maar op de kleine post, waar u bent gesteld, gejaagd naar de heiliging van uw leven, en 't was allemaal nog maar een klein begin van de gehoorzaamheid, en de Here zal tot u zeggen: Komt, gij gezegenden van Mijn Vader, beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van de grondlegging der wereld af.

De toegang tot het eeuwige koninkrijk zal u **rijkelijk** worden verleend.

Want het is 't koninkrijk van uw Heer en Heiland, Jezus Christus.

Van uw Heer, Die u tot Zijn eigendom heeft gemaakt door Zijn bloed en Die u deel geeft aan Zijn gerechtigheid door Zijn opstanding uit de doden en Die u stempelt als Zijn eigendom door Zijn Geest.

Van uw Heiland, Die gekomen is, om u te redden, en Die er Zich in verblijden zal, u alles te geven, wat Hij in de arbeid van Zijn ziel voor u heeft verworven.

"De weg is wel nauw en de poort is wel eng, maar God zal zorgen, dat het eens toch

gaat met vliegende vaandels en met slaande trom."

Den Haag.

J. Waagmeester

„Kerkelijk Leven”

President-curator

Op 11 februari bracht ons blad een artikel van professor Veenhof onder het opschrift: "Het A.B.C. van de belijdenis omtrent de kerk". Dat artikel werd door ds. D. van Dijk overgenomen in de Geref. Kerkbode voor Groningen, Friesland en Drente. In de introductie merkt ds. Van Dijk op: "Naar mijn overtuiging wordt daarin een voorstelling van zaken gegeven, die zeer beslist onjuist is, in strijd met de belijdenis zelf." Nu gunnen we ds. Van Dijk die overtuiging, erkennen we vanzelfsprekend zijn recht prof. Veenhof te bestrijden en zijn plicht de beschuldiging aan diens adres door bondige bewijzen te staven.

Het is ons echter begonnen om iets anders.

Het gevalt dat de hoofdredacteur van genoemde kerkbode tevens een van de curatoren van de Theol. Hogeschool is, tevens president-curator. Het laatste ambt legt, gezien de bijzondere en kwetsbare verhouding tot de hoogleraren der Theol. Hogeschool, aan de hoofdredacteur ds. D. van Dijk bepaalde beperkingen op.

Het is zijn AMBT, samen met de andere curatoren, toezicht te oefenen op het onderwijs der hoogleraren, ook op dat van prof. C. Veenhof. En een belangrijke zaak daarbij is dat de curatoren toezien op de vraag of de hoogleraren trouw zijn aan hun belofte, bij de aanvaarding van hun ambt afgelegd, dat zij niets zullen leren tegen het Woord Gods en alles overeenkomstig de belijdenis van de Gereformeerde Kerken, dat zij ook alle dwalingen en ketterijen zullen weren en tegenstaan.

Thans meent ds. Van Dijk afwijking van de belijdenis bij de hoogleraar Veenhof te constateren. Dat betekent er komt werk aan de winkel voor de curator van Groningen. Doch niet voor hem alleen. Ook voor de curator der andere particuliere ressorten. Niet één curator oefent toezicht, maar het college van deputaten-curatoren. Zijn de anderen het met de mening van de curator van Groningen niet eens, dan is de kous af. Tenzij de zaak voor een generale synode gebracht wordt. Daarom was het o.i. de taak van ds. Van Dijk geweest hetgeen hij thans in de Kerkbode te berde brengt op de vergadering van curatoren te brengen. En dat sloot helemaal niet uit dat hij zich tevoren met prof. Veenhof zou hebben verstaan. Mogelijk was de zaak in een gesprek onder vier ogen opgelost in dier voege dat de hoogleraar erkende: ik heb me inderdaad vergist of dat de curator zou hebben gezegd: mijn gedachte over hetgeen de hoogleraar schreef blijkt toch onjuist geweest te zijn. Hoe dan ook: een publieke rel was voorkomen. En we hebben al onrust genoeg. Het zou ook kunnen zijn dat een dergelijke oplossing eerst in tweeder instantie, op de curatorenvergadering zou zijn gekomen. Ook dan waren onze publieke moeiten niet vermeerdert.

Maar ds Van Dijk, (president) curator van de Theologische Hogeschool, begint met publiek te beschuldigen. Dat is, dunkt ons, in strijd met zijn ambt als curator.

Ja, zegt men, maar publieke zaken dienen publiek te worden behandeld. We vragen: publieke zonden ook? Moet dat via de krant? In de kerk geldt reeds de regel dat publieke zonden voor de kerkeraad gebracht worden. Toch niet in de krant? We zijn zo uiterst delicaat als het hoererij of openlijke dronkenschap betreft. Waarom niet als het AFWIJKING van de BELIJDENIS aangaat?

We vinden het neerschrijven van zo'n beschuldiging door iemand die in een bijzondere ethische en ambtelijke relatie tot de beschuldigde staat weinig tactisch en ethisch niet verantwoord. Zo moest een (president)curator niet doen. Hoe zou men het vinden als een lid van een rechtbank, een kantonrechter b.v., vast in de krant begon tegen de man, over wie hij straks moet recht spreken?

We vragen maar.

G. Visee

Curatoren

In het Kort Verslag van de vergadering van deputaten-curatoren der Theologische Hogeschool van 26 januari (o.a. in OPBOUW van 17 februari) lezen we:

„g. Een schrijven van prof. J. Kamphuis; nu in de "Open Brief" aan de z.g. Tehuis-gemeente Groningen-Zuid de aanvaarding van de vrijmaking als een genadig werk van Christus in de vergadering van Zijn Kerken in Nederland wordt getypeerd als een religieus zeer gevaarlijke dwaling, een "ideologie" die zou staan tegenover het geloof en het gelovig vertrouwen op de Here Jezus Christus, verzoekt prof. J. Kamphuis aan de generale synode te Amersfoort-West mee te delen, hoe in principieel opzicht het onderwijs in de kerkgeschiedenis met betrekking tot de 19e- en 20ste eeuw wordt gegeven, nl. dat de Vrijmaking (en Afscheiding en Doleantie) een reformatie was (waren); deputaten-curatoren nemen met instemming en dankbaarheid kennis van de mededeling van prof. J. Kamphuis, dat hij zó het onderwijs in de Nederlandse Kerkgeschiedenis geeft, en besluiten aan zijn verzoek te voldoen."

Het is merkwaardig dat een hoogleraar ener inrichting voor hoger onderwijs vraagt om een goed getuigenis omtrent zijn colleges. Maar zo iets uitzonderlijks is in uitzonderlijke omstandigheden denkbaar. Bijvoorbeeld als er over die colleges lasterpraat loopt, boos gerucht of wanneer er een aanklacht tegen het onderwijs van de hoogleraar lag, in dit geval bij de a.s. generale synode.

Noch het een noch het ander is het geval.

Wat heeft dan toch prof. Kamphuis wel bewogen om zulk een testimonium orthodoxiae, zulk een getuigenis van rechtzinnigheid te vragen?

Die vraag heeft ook anderen, buiten de vrijgemaakte kerken bezig gehouden. Zo de hoogleraar prof. J. Plomp. Hij schreef daarover in het Gereformeerd Weekblad van 3 maart:

"Straks ligt er dus een brief op de tafel van de vrijgemaakte synode, waarin genoemde curatoren meedelen: aan onze hogeschool wordt het onderwijs in de kerkgeschiedenis van de 19e en 20ste eeuw in principieel opzicht gegeven in dezer voege, dat de vrijmaking (en afscheiding en doleantie) een reformatie was (waren).

Daar kun je over gaan dadenken. En als je het doet, dan merk je, dat de gedachten "zich vermenigvuldigen".

Je begint met: nogal wiesde, of: nogal overbodig. Zou ook maar één van de a.s. synodalen ook maar één seconde benauwd zijn, dat over de vaderlandse kerkgeschiedenis van de laatste twee eeuwen "in principieel opzicht" anders zou worden gedoceerd? Door prof. Kamphuis?? De vraag is te onnozel om haar te beantwoorden.

Maar datzelfde geldt voor de vraag, of prof.

Kamphuis dan zo onnozel is, dat hij zijn curatoren beweegt aan zijn synode een volstrekt overbodige mededeling te verstrekken. Maar waarom moet dan die mededeling naar de synode? Gissen zal in dit geval wel geen missen zijn (zie de aanhef van de passage uit het Kort Verslag hierboven). Blijkbaar moet aan de synode niet alleen een goedkeuring ontlokt worden: zoals aan de hogeschool over de vrijmaking gedoceerd wordt, is het goed, maar ook (impliciet of expliciet) een afkeuring: zoals die 25 (en wie zal zeggen: hoe veel meer?) over de vrijmaking spreken, is het fout. Het is kennelijk niet voldoende, dat dr. Trimp of prof. Kamphuis zo oordelen, dit oordeel moet door de synode, d.w.z. kerkelijk, bevestigd worden.

Ik vind dit een ontstellend streven. Ik vind het niet ontstellend, wanneer een vrijgemaakte synode verklaart: de vrijmaking is een genadig werk van de Heer; daar is het een vrijgemaakte synode voor. Maar ik vind het wel ontstellend, dat een synode opgewekt wordt dit even onverkort en onvoorwaardelijk te verklaren als een aantal leidinggevende figuren in vrijgemaakte kring dit blijkbaar doen. Die willen niet alleen geen enkele kerkelijke band met hen, die het goed recht van de vrijmaking ontkennen of in twijfel trekken, maar zelfs niet met hen, die dit niet doen, maar alleen aan hun ja tot de vrijmaking een "maar" zouden willen verbinden en die zouden willen waarschuwen tegen afgoderij met de vrijmaking. Dat dit laatste mogelijk is — éven mogelijk als onder Israël afgoderij met de tempel, de offers en de koperen slang — lijkt mij buiten kijf. Maar men krijgt de indruk, dat bij sommige vrijgemaakten reeds het stellen van deze mogelijkheid iets onduidelbaars is."

We voegen hier niets aan toe.

Het is duidelijk: langs deze wonderlijke omweg komt de "Open Brief" op de synode. Met het risico dat de synode haar zegel hecht aan de mening, die prof. Kamphuis heeft over de

vrijmaking, en daarmee haar afkeuring over andere meningen over dit thema uitsprekt en... dan hebben we een belijdenisuitspraak over deze zaak, waar geen der kerken om heeft gevraagd en... wie dan niet dienovereenkomstig leert is een vreemde, een kwade herder, een wolf in schaapskleren. Reeds heeft prof. Kamphuis gesproken en geschreven, publiek van een doorgesneden tafellen.

De Here behoede ons voor ongelukken.

G. Visee

Curatoren II

In bovengenoemd curatorenverslag vermeldt men ook het volgende:

"h. en i. van brieven van de kerkeraad te Kampen en van ds. J. O. Mulder te Kampen, waarin deze kerkeraad en deze predikant als hun oordeel uitspreken dat deputaten-curatoren de hierboven bedoelde brief van prof. J. Kamphuis niet in behandeling mogen nemen, wordt kennis genomen. Deputaten-curatoren delen dit oordeel niet en zullen dit aan de afzenders mededelen."

Wie dit gedeelte leest moet wel denken dat de Kamper kerkeraad bezwaar had, alsmede ds. J. O. Mulder, tegen de inwilliging van het verzoek van prof. J. Kamphuis aan curatoren hem een goed getuigenis aan de synode te verschaffen.

Wat nu de onder g genoemde brief van prof. Kamphuis aan curatoren betreft, daarvan ontving m'n collega Mulder afschrift. Hij machtigt mij mede te delen dat deze brief van prof. Kamphuis aan curatoren héél wat meer behelsde dan bovengenoemd verzoek. En om dat méérder, dat door curatoren verzwégen werd, verzocht ds. J. O. Mulder de curatoren: neem dat niet in behandeling.

Het curatorenverslag is op dit punt onvolledig en door z'n onvolledigheid misleidend.

Beter géén verslag dan zo'n verslag.

G. Visee

Het andere front

Als we de kerkelijke pers willen volgen, die de conflicten behandelt, begrijpen we al gauw, dat het in die conflicten maar niet om persoonlijke wrijvingen gaat.

Eerder lijkt het een structurele kwestie.

Des te klemmender, wanneer we ook eens op het andere front letten: de Canadese Gereformeerde Kerken. Want daar is ook al een afzetting gepleegd: ds. De Haan van Winnipeg.

De afzettingsgrond is, dat ds. De Haan heeft geweigerd om een ondertekeningsformulier te tekenen, dat hem door de classisvergadering werd voorgelegd. Hij is indertijd te Winnipeg bevestigd, heeft de drie formulieren ondertekend; werd verder gewoon op de meerdere vergaderingen aanvaard. Maar hij loopt niet helemaal in het gareel.

Hij legt, met Paulus in de brief aan de Galaten, alle nadruk op de genade. De kerk moet de genade verkondigen, niet de wet of een bepaald gedragspatroon prediken. Het gedrag, dat ligt in de vrijheid van de gelovigen, die hun leven laten richten door de liefde voor Christus om hun verlossing, om de be-wezen genade.

Als praktisch gevolg bracht dat voor hem mee, dat wetslezing en -prediking op zijn minst eens nader moest worden bekeken. Als de wet nu toch vervuld is!

Hier fronst u misschien het voorhoofd.

Maar denk eens aan het andere uiterste: in het jongste jaaroverzicht in het G.G. staat nog: er zal geen tittel of jota van de wet voorbijgaan; bedoeld werd: tot het einde der dagen. Het komt in het koninkrijk der hemelen aan op punten en komma's!

Het Apostelconvent stelde geen andere eisen dan: zich onthouden van hoererij en

bloed. Dat laatste achten wij nu een tijdgebonden verbod! Wij zijn nog ruimer.

De controvers over de wet, die in Canada scherp is gesteld, bestaat ook bij ons en is oeroud. En Paulus en het Apostelconvent staan niet naast het G.G.!

De andere leidende figuren op de meerdere vergaderingen van Canada, die meer aan de traditie in de gereformeerde kerken vasthouden, gaven zich maar weinig rekening van de waarheidselementen in het standpunt van ds. De Haan. Ze gingen goed technisch naar de stijl van het instituut te werk. Met de drie formulieren was niets aan te vangen. Maar moet het bevestigingsformulier van Dordt niet óók getekend wezen? Zonder dat ben je geen wettig dienaar. En met dat formulier hebben we de dominees beter onder controle.

U weet wel: ipso facto geschorst! Zo is nu eenmaal onze kerkwet.

De kerkeraad van Winnipeg voelde er niet voor om zijn dominee achteraf nog eens te herbevestigen. Hij had de drie formulieren ondertekend, en méér staat er niet in de K.O.

Dat is het punt. Meer staat er niet in de K.O.

Toen heeft de classisvergadering zelf die ondertekening maar als een verplichting opgelegd. Uit pure ijver voor de zuiverheid van de leer. Maar daarmee heeft ze zich meteen gemaakt tot een vergadering, die **supervisie** uitoefent en zeggenschap heeft over dominees. Dat gaat nu weer rechtdraads in tegen het kerkrecht, dat we voorstaan. Daarin is de classisvergadering de mindere van de kerkeraden, heeft dus niets te zeggen over de plaatselijke ambtsdragers.

Ds. De Haan gaf geen krimp, en kwam daardoor, net als onze oudere dominees in

'44-'46, buiten het ambt te staan. En toen hij gewoon doorging, net als de oudere dominees bij ons: buiten het verband. De kous was af en de kerk gered.

Dit stelt ons in het kerkelijk leven voor een belangrijke vraag. De vraag nl. of wij werkelijk in ons kerkelijk leven gebonden zijn aan alle in de loop der tijden genomen besluiten en ontstane tradities, of dat we mogen stellen, dat de drie formulieren en de K.O. een genoegzame band zijn?

Ik dacht: het laatste. De dikke wetboeken van Rome en de Hervormde Kerk wijzen dat wel uit. Als heel de rompslomp meegetoogd moet worden, dan kunnen alleen oude rotten in het vak nog overzien, wat in de kerk moet en mag. Niet zonder ontsporingen trouwens. Om H. H. Kuyper niet eens te noemen: denk aan de narigheid met Wezep indertijd in onze kerken! Die kant moet het niet op. Ook een "jong" ouderling moet wegwijs kunnen wesen.

Even terzijde. Eigenaardig voor het structuurmatige van deze conflicten is, dat ook in Canada de gewone man moeilijk achter het fijne van de zaak kan komen. Wie weet bij ons de ketterij van ds. Oosterhoff en de feitelijke publieke grove zonde van ds. Van der Ziel? Dat is ook zo in Canada. Ds. Van Oene stelt in Canadian Reformed Magazine de vraag, of het niet nodig is de synodebesluiten toe te lichten en te verdedigen, nu er bezwaren worden geopperd? Maar nee, dat hoeft niet! Want alle pogingen van rev. Van Dooren om ds. De Haan terug te brengen, hebben gefaald, evenals alle andere pogingen. (Unity, het blad van ds. De Haan, nov. '66, pag. 7.) Een typische uitspraak van de rechter in eigen zaak!

Op pag. 14 wordt de kwestie juist gesteld: "Laten we nu eens aannemen, dat de redenen van ds. De Haan om ondertekening te weigeren niet erg steekhoudend waren, dat hij misschien zelfs helemaal geen redenen had, bracht hem dat in een positie, dat hij moest worden geschorst? Toen ds. De Haan weigerde te tekenen, was de kerkeraad van W. toen verplicht door het Woord om hem te schorsen?" Of was hij dat verplicht, vraag ik u, door een uitbreiding van de K.O., dus van een "wet"?

Het komt mij voor, dat de Canadese zusterkerken ons door deze afzetting even duidelijk hebben gesteld voor de vraag naar de grenzen van de kerk, als onze voorlaatste synode!

Wij willen oecumenische kerk zijn. Zijn we dat?

Want het is nodig, om bij ons het Woord te mogen bedienen, ook de traditie bij K.O. en drie formulieren te aanvaarden. Daar staat tegenover, dat men in voorkomend geval wél met het kerkrecht knoeien mag. Zodat men de dominees, die weer synodaal werden, dáárom niet zeer boos mag aanzien!

Mag de kerk, die semper reformanda is, wel dienen toelaten, die semper reformantes ook de K.O. en formulieren weer eens op de keper bekijken, of ze wel zo conform de H. Schrift zijn, als we menen? Bijvoorbeeld inzake de positie van de wet, in Canada en bij ons? Zo als er over wordt geschreven in het G.G., neem ik die positie stellig niet aan!

Ben ik daarmee eigenlijk al buiten de kerk, en schrijft straks een dominee, dat zijn voeten niet op dat pad zullen gaan? Of heb ik met ds. De Haan gelijk, wanneer ik het wezenlijke van de kerk zie in de genade en de genadeprediking? Dat mógen we toch wel "het hart van het Evangelie" noemen, al komt die term niet in de belijdenis voor? Dan zou die belijdenis de wèt voor ons spráákgebruik zijn geworden! Overweging verdient ook pag. 1 van genoemd no. Unity: "de dienende kerk wordt er niet toe geroepen zichzelf te presenteren als een religieus bolwerk, omdat zo'n houding echt-christelijke gemeenschap breekt, in zoverre als de religieuze betrekking tot de ander vastgekoppeld wordt aan de betrekking met onze religieuze positie." Bijvoorbeeld: we breken alle betrekkingen af met iemand, die

het in de vrijgemaakte kerk niet uithouden kan.

Als we zó de kerk zien: gemeenschap in genade, is dan onze strijd over de tussentoe-stand een strijd voor de genade of voor het "bulwark"? Wordt door de keus uit de Schriftgegevens van ds. Telder e.a. werkelijk tekort gedaan aan de genade? Of heeft de kerk indertijd om de genade te handhaven net iets teveel gebonden aan de denkwereld van de zestiende eeuw? Waarvoor dan **strijd**?

Hier komt weer een vraag naar aanleiding van onze kerkwet.

Mogen we nog altijd de belijdenis uitleggen naar de Schrift, zelfs tegen de bedoeling en tekst der opstellers in? Zoals we bijvoorbeeld elke zondag doen met het Apostolicum, de oecumenische belijdenis. Ds. Blok van Utrecht heeft de mogelijkheid nog in '64 gesteld.

Of móéten we (wèt!) met een gravamen komen, wanneer we een formulier niet "in alles" in overeenstemming met de Schrift achten?

En als het nog wél mag onverhoopt, is er dan één andere maatstaf voor de toegestane speling, dan het genadekarakter van de kerk?

Dat is belangrijk voor het antwoord aan Breda, dat tolerantie vraagt voor het gevoelen van ds. Telder! Als het om de genade gaat, hoeft de kerk zich hier geen moeilijkheden te maken.

Afzetten is erg.

Kan het wel ooit op grond van een bepaling van de K.O., als er niet een duidelijk Schriftbewijs voor het geval is? Het gaat daarbij voor de dominee toch ook om de genade, en niet om de discipline in het "bulwark"?

Zo gaan de vragen zich opdringen. Wanneer houdt een gereformeerde kerk op gereformeerd te zijn, en heeft ze dan meteen opgehouden kerk te zijn?

Als er zondags b.v. niet uit de catechismus wordt gepreikt; of de wet niet wordt voorgelezen, maar de genade verkondigd wordt: genade en vrede zij u?

Is voor de ambtelijke dienst in onze oecumenische kerk nodig een bepaald oordeel over andere formaties? Of een goed inzicht, dat we alleen van soevereine genade leven?

Hoever is voor individuele ambtsdragers een zekere vrijheid tegenover de formulieren legitiem? Ik wijs op de tegenkerk te Breda, die vergde te verklaren, dat zelfs de tekst-exegese in de formulieren gaaf was! Des neen. Maar door de ontwikkeling in het Zuiden is dit een brandende vraag geworden. Niemand kan meer in onschuldig vertrouwen een formulier tekenen. Er wordt een wet van gemaakt, waarmee men hem te lijf kan gaan. Het vertrouwen is zoek.

Hier en overzee blijken dezelfde moeilijkheden; ze komen voort uit onze kerkstijl.

Het "ambt" wordt gezuiverd, maar weinigen begrijpen de maatstaf, die er voor wordt gehanteerd.

(Vervolg Te Berde)

adviseurs, maar helaas was deze P.S. van het Zuiden er nog niet. Arme br. Marinus, hij had gewoon, héél gewoon een nieuwe kerkeraad moeten vormen, gewoon moeten afscheiden, pardon: zijn roeping moeten zien om het kerkeraadswerk voort te zetten.

Vandaag hebben we één plaatselijke kerk, morgen hebben we twee plaatselijke kerken. Weliswaar bepaalt art. 38 K.O. "dat in plaatsen, waar de kerkeraad voor het eerst of opnieuw is op te richten, het advies van de classis noodzakelijk is, máár denk er aan: eerst uw roeping!

Gereformeerd kerkrecht noemen ze dit! Independistisch noemen wij het. Larie met die roeping. Eerst gehoorzamen en dan offeranden! Dát leert de Schrift.

Westerhuis

TE BERDE

Die Dordtse vadersen toch!

We hebben ze altijd zo hoog geacht. Waren zijn niet de scheppers van de Dordtse Kerkenordering en was deze niet een pronkjuweel? Hebben de Afgescheiden vadersen deze K.O. niet met hartstocht aan hun borst geklemd nadat Willem I deze achttien jaren achter de tralies had gezet? Hebben de Vrijgemaakte voortrekkers deze K.O. niet met hand en tand verdedigd tegen de slinkse aanslagen van de synodes in de veertiger jaren? "Onderhoudende de K.O. met name artikel 31" stond weer opnieuw geschreven in de opgeheven vaandels van de Vrijgemaakte kerken.

Maar nu? Nu weten we beter. Die K.O. was niet zo uitstekend als wij altijd gemeend hadden. De Dordtse vadersen hebben niét ten diepste de kronkelwegen en arglistigheden van het menselijk hart doorgrond. Zij hebben een héél belangrijke mogelijkheid om gaten in de kerkdijk te beuken over 't hoofd gezien. Maar gelukkig, de P.S. van het Zuiden van maart 1967 stond pal, als één man stonden ze in de kerkbres om deze te dichten. Een woord van hulde voor dit manmoedig optreden, voor het scherpe inzicht van deze P.S. van het Zuiden is hier zeker niet misplaatst!!

Wat toch was het geval? Een minderheid van de kerkeraad van Breda had bezwaren tegen het beleid van de (meerderheid van de) kerkeraad. De meerderheid kon deze bezwaren — geen bezwaartjes maar bezwären — niet delen. Toen heeft de minderheid zich van de meerderheid afgescheiden en zich als zelfstandige kerkeraad bij de classis gepresenteerd. Deze stuurde de broeders naar huis met het argument dat hun optreden niet was naar art. 31 K.O. De P.S. van het Zuiden van maart 1967 daarentegen — de gezuiverde P.S. wel te verstaan, dus zonder het grootste gedeelte van de kerken van Brabant en Limburg — wist het beter.

De minderheid — aldus deze P.S. — heeft de roeping om het kerkeraadswerk voort te zetten als de meerderheid het naar hun mening niet overeenkomstig de grondslag doet. De lezer gelieve wel te letten op het stichtelijke woordje "roeping". Aangezien deze roeping kennelijk in de H. Schrift gefundeerd ligt, heeft deze P.S. het niet nodig gevonden om naar enige gedeelten van of enige teksten uit de H. Schrift te verwijzen. Wij dachten persoonlijk aan David, de door Samuël gezalfde David, in diens verhouding tot Saul.

Dat deze roeping van de minderheid "nergens uitdrukkelijk" in de K.O. geregeld is komt — aldus de P.S. — "omdat de K.O. nu eenmaal uitgaat van de onderhouding van kerkelijke samenkomsten (vgl. art. 29 K.O.) op de basis van de belijdenis". Wij zouden in onze onnozelheid gedacht hebben: als de K.O. zoiets niet geregeld heeft, dan moet je je afvragen of je wel op de goede weg bent. Maar mis hoor, de P.S. van het Zuiden van maart 1967 had het door. Die Dordtse vadersen hadden er nooit aan gedacht dat die belijdenis wel eens aangetast — wat zeggen wij?: losgelaten — zou kunnen worden. Dát was het!

Maar art. 31 dan zult u zeggen, dat verbiedt het toch. Dat bepaalt toch dat de classis een bindende uitspraak doet over bezwaren tegen een kerkeraad? Jawel, jawel, máár — aldus deze P.S. — dit artikel heft de roeping van de minderheid niet op. Dat hebben we wel altijd gemeend, maar dat hebben we onjuist gezien. Gewoon onjuist gezien, daar is niet eens een argument voor nodig om dit duidelijk te maken. Arme br. Marinus! U weet wel die man die de zaak Geelkerken aan het rollen bracht. Hij was ouderling en Geelkerken brak toch met de grondslag. Arme br. Marinus. Hij had heel wat knappe kerkrechtelijke

(vervolg op de 2e kolom)

Durven we van één der geschorsten en afgezette dominees voor God te verklaren, dat ze kinderen der hel zijn? Zo niet, dan heeft onze kerk een andere maatstaf dan de oecumenische kerk. Niet meer de genade en de dienst aan het genadig Evangelie.

Zijn we dan nog wel de ware kerk?

Zeist. A. P. Muys

P.S. Na het schrijven van dit artikeltje kreeg ik nog de Acta van de Canadese synode in handen. Het blijkt ook uit die Acta, dat Ds de Haan in '58 te Winnipeg is bevestigd, waarbij hij een verklaring tekende in te stemmen met de gereformeerde belijdenis. Alles ging gewoon: gemeente, classis enz. Maar jaren later in '63 vroeg een nieuw-gekomen predikant op de classisvergadering: moet ik geen formulier tekenen? Men vond, dat dat eigenlijk wel moest, en uit Art. 53 K.O. las de vergadering, dat ze het recht had om aan plaatselijke dominees het bevestigingsformulier van Dordt voor te leggen. Volgens Art. 53 K.O. mag een classisvergadering n.l. schorsen. En dus heeft ze dat recht! Maar ds de Haan is een leerling van professor Deddens: „wie benoemt, schorst en zet af”. Hij stelde dus goed anti-synodaal: de classisvergadering heeft mij niets voor te schrijven. Ik ben wettig dominee te W. Het gaat dus over de zeggenschap van een of de meerdere vergadering(en). Dat er intussen wel „achtergronden” waren, is in de kerkelijke procedure steeds van geen belang geacht voor het punt in kwestie. Toen Ds de Haan

weigerde om dan maar in W. zelf, ten overstaan van de kerkeraad, het formulier van Dordt te tekenen om zo de classis tevreden te stellen... moest de kerkeraad hem wel volgens Art. 53 K.O. afzetten. Zo is de redenering. Maar ds de Haan was toch wettig leraar? U weet: de achtergronden zijn buiten het spel gehouden!

Deze moeilijkheid is op de classis opgekomen. Art. 195 ad 4. Achteraf werd aan ds de Haan een formulier voorgelegd, dat over zijn positie beslissen zou, dat hem buiten zijn schuld bij zijn intrede niet was voorgelegd, Art. 183 IV A. Wanneer U zich nog eens indenkt, dat de achtergronden niet hebben meegespeeld, dan voelt U meteen, dat hier misbruik is gemaakt van Art. 53 K.O. De instemming met de gereformeerde belijdenis las vast. En het gaat in Art. 53 K.O. om de instemming.

Met de Canadese redenering over Art. 53 K.O.: de classis heeft het recht een eigen formulier aan de dominees voor te leggen, dat ze tekenen moeten, anders zijn ze afgezet, met deze redenering kan men de afzetting van K.S. schoon verdedigen. Want had de synode als benoemende instantie niet het recht, ook achteraf, een nadere verklaring te eisen en haar richtlijnen voor het onderwijs te geven? En de positie van een theologiae professor is nu eenmaal annex met het domineeschap. Dus! Naar haar bevoegdheid. Voortvloeiend uit het benoemen, maar ook uit Art. 53 K.O. We zijn er nog niet helemaal met ons vrijgemaakt kerkrecht.

Muys

Prof. Jager emeritus

Geheel overeenkomstig de hem typerende levensstijl, namelijk met de simpele mededeling dat het college dat hij zojuist gegeven had zijn laatste was, beëindigde prof. Jager woensdag 15 maart j.l. om 10.45 zijn arbeid als actief hoogleraar aan onze Theologische Hogeschool. Er volgde geen receptie. Er werden geen toespraken gehouden. Er kwam zelfs geen curator of collega aan te pas.

Al zal het wel volstrekt tegen de zin en de wil van prof. Jager zijn, ik kan toch niet nalaten hier een enkel woord over onze emeritus-hoogleraar te zeggen.

Op later leeftijd dan normaal het geval is, begon Harm Jan Jager de studie voor predikant. Het leek immers vanzelfsprekend dat hij als oudste zoon zou gaan werken in de manufacturenzaak van zijn moeder die reeds zeer jong weduwe was geworden. Maar daar is niets van gekomen. Want het trad al heel gauw duidelijk aan het licht dat Jager als zakenman een volkomen mislukking zou worden. Jager en zakenman — wie die hem kent glimlacht niet om die combinatie?

Het was voor de jonge Jager daarom niet minder dan een bevrijding dat hij, enkele jaren nadat hij de lagere school had doorlopen, de keus van zijn hart kon volgen: studeren voor dominee. De studie vormde voor hem geen probleem. Na wat privaattlessen ontvangen te hebben kwam hij aanstonds in de tweede klas van het Willem-Lodewijk-Gymnasium in Groningen. En vier jaar later — de vierde klas van het Gym had hij in de gauwigheid overgeslagen — werd hij student. Na een cum laude afgelegd propaedeutisch examen werd Jager, via een voortreffelijk candidaatsexamen, nog binnen de zeven jaar cum laude doctorandus in de theologie. En toen kwam het predikant-zijn. Eerst in Jutrijp-Hommerts en daarna in Voorthuizen.

Jager was opgegroeid in een milieu waarin de kuyperiaanse ideeën de levenshouding en vooral het denken diepgaand beïnvloed. Succesief werd hem evenwel het speculatieve en dus irreële en niet minder het gevaarlijke daarvan duidelijk.

Er groeide mee daardoor in hem een blijvende reserve, om niet te zeggen: wantrouwen ten opzichte van alles wat mensen uit en over de Schrift beredeneren, construeren en systematiseren. Dat was in de eerste plaats een gevolg van zijn geconcentreerde omgang met de Schrift zelf. Maar daarbij toch ook, en dat in steeds meerdere mate, door het ontdekken van de geestelijke nood — onzekerheid, angst, krampachtigheid, hoogmoed, zelfverzekerdheid — die het fatale gevolg zijn van een leven bij constructies over het Woord van God in plaats van uit de bron van

het levende Woord zelf. Toen hij zijn doctoraal examen had afgelegd was Jager in dit opzicht reeds zover dat het verzoek van prof. Hepp om bij hem op een dogmaticaal thema te promoveren afwees. Niet het wetenschappelijk-dogmaticale verwerken van Schriftgegevens, maar het luisteren naar, het onderzoeken van het Woord, het Evangelie van Jezus Christus, zelf, moest zijn levensarbeid worden. Er zijn sindsdien weinig dagen in het leven van prof. Jager geweest waarop hij zich niet verdiepte in zijn grieks nieuwe testamentje om „te lezen wat er staat en te verstaan wat hij las.”

Deze studie van het Nieuwe Testament was naar de Jagers overtuiging een worstelen om te leren verstaan wat Jezus Christus, wat de Geest tot de gemeente zegt. Men kan de bijbel op zeer verschillende manieren en met zeer verschillende bedoelingen bestuderen. Men kan hem onderzoeken met het oog op de geschiedenis die hij verhaalt — de historie van het volk Israël, de wording van het Christendom — ook met de bedoeling in te dringen in de typische leef- en denkwereld van de verschillende auteurs daarvan enz. enz. Maar men kan hem ook lezen als het Evangelie waarin ons de kracht Gods tot zaligheid wordt geopenbaard; als het Woord waarin Jezus Christus zichzelf met het volle heil dat hij voor de wereld verwierf wegschenkt aan allen die geloven; als de Schrift die ons wijs kan maken ter zaligheid.

Om het zo lezen, zo bestuderen van de Schrift ging en gaat het prof. Jager. Of, om het met een door hem graag geciteerd woord van Adolf Schlatter te zeggen: het gaat hem erom de Schrift te lezen met het ene oog gericht op het bijbelblad en met het andere op Jezus Christus.

Op deze wijze heeft prof. Jager tientallen jaren het Nieuwe Testament bestudeerd. Zijn dissertatie was reeds een rijpe vrucht van deze wijze van Schriftonderzoek. Jager stelde daarin namelijk een onderzoek in naar de kern van het Evangelie, de rechtvaardiging uit het geloof, terwijl hem daarbij voor de geest stond het de kerk reeds eeuwenlang benauwende probleem dat geformuleerd kan worden in het dilemma: „Is de zekerheid des heils een zekerheid des geloofs, dat rust in Gods beloften? — óf bestaat die zekerheid in het constateren van het nieuwe leven, dat door Gods Geest in de harten gewerkt is?”

Neen, prof. Jager verwaarloosde de taalkundige, archeologische en historische verklaring van het Nieuwe Testament allerminst. Speciaal het nieuwtestamentische grieks kent hij als weinigen. Maar dat alles is bij hem ondergeschikt en dienstbaar aan het verstaan van de Schrift als de rechtvaardigende, leven gevende, zalig-

makende boodschap van God in Christus door de Geest. Bij studie en onderwijs was hij er diep van doordrongen dat hij op deze wijze dienaar moest zijn van het Woord dat God in zijn wonderlijke genade doet uitgaan in de wereld opdat allen die het horen door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop zouden hebben.

In dit alles was prof. Jager voluit een leerling van Calvijn. Ook deze ging zich niet te buiten aan allerlei linguïstische, historische en inleidingsvragen. Het ging hem alleen om de Zaak. En hij poneerde daarbij reeds in de eerste van de door hem gepubliceerde commentaren dat de voornaamste deugd van de exegeet bestaat in duidelijkheid en korthed en dat verklaren is het juist weergeven van de bedoelingen van de auteur wiens geschriften hij verklaren moet.

Zo heeft prof. Jager achttien jaar onder ons gewerkt. Met voorbeeldige toewijding en trouw vervulde hij zijn taak. In grote eenvoud en oprechtheid verkeerde hij onder zijn collega's. Altijd bereid de minste te zijn en te dienen. Bovenal was hij pastor. Hoeveel studenten hebben hun hart voor hem uitgestort. Ze wisten dat ze met hun moeiten, strijd en zorgen bij hem terecht konden en veilig waren. Als ik aan de pastor Jager denk komt mij vaak het woord in de gedachten dat Melanchton eenmaal met het oog op Calvijn sprak: Aan dat hart zou ik willen sterven.

En nu is prof. Jagers arbeid als hoogleraar-inactieve-dienst voorbij. In de geschiedenis van onze Hogeschool is een blad zij omgeslagen. Wat zal op de volgende geschreven worden?

God zegene prof. Jager bij het klimmen der jaren. Met zijn gastvrije vrouw die hem met zo grote blijmoedigheid steunde speciaal in moeilijke dagen. En met zijn kinderen die het grote geluk ontvingen te mogen ervaren wat het betekent een echte vader te hebben.

C. V.

Vale Professor

Het optreden van professor J. van Bruggen valt samen met het afscheid van professor dr. H. J. de Jager. Het ligt niet in onze bedoeling hier de betekenis van professor Jager als nieuwtestamenticus te tekenen of een poging daartoe te ondernemen. Dat laten we liever over aan een meer bevoegde. Wel constateren we twee dingen.

Eerst dat de thans afgetreden hoogleraar een man des vredes is en dat ook in zijn arbeid aan de Hogeschool heeft getoond.

Voorts dat zijn opvolger hem o.i. volkomen juist heeft getypeerd toen hij stelde dat professor Jager de wetenschap heeft gediend terwille van het evangelie.

Zo behoort het ook.

Geen „wetenschap om de wetenschap”, geen „theologie om theologie”, maar de wetenschappelijke theologie dienstbaar aan de opbouw der gemeente van Christus.

De afgetreden hoogleraar begeerde niet een officieel afscheid met een afscheidcollege. Zo'n wens is te eerbiedigen. Het ligt in professor Jagers lijn. Toch trof het ons pijnlijk dat hij het hartelijk welkom dat de president curator aan Jagers opvolger terecht toeriep, een minstens éven hartelijk woord van dank en afscheid aan het adres van de aftredende hoogleraar ontbrak. Dat behoort misschien mede tot „de ellende” waarvan professor Kamphuis bij de overdracht van het rectoraat aan professor Veenhof gewaagde.

Geve de HEERE professor Jager nog vele jaren van goede rust. Hij doe hem voor de kerken en de hogeschool het goede zien en voor beide nog veel goeds doen!

G. Visee

Salve Professor

„Professor Honig behoorde tot die mensen, tot wie schier niemand de bekende vraag richtte: „Is uw toekomst vrede”? Indien iemand, dan was Professor Honig man des vredes. Zijn omgang in het particuliere leven wees dit duidelijk uit, en ook zijn ambtelijk welk als hoogleraar heeft steeds de vrede willen dienen”). Aldus sprak op de 14e december de rector der Hogeschool prof. dr. K. Schilder in een samenkomst, die belegd was ter herdenking van de op de 11e december overleden hoogleraar Honig. In deze rede herinnerde prof. Schilder er aan, dat er in die voor de theologische school zo bewogen dagen, 1903, toen prof. Honig zijn ambt aanvaardde voor

het stellen van die vraag: „Is uw komst vrede?” alle aanleiding was. De uitkomst was vrede. De zachtmoedige Honig, zó werd hij in deze toespraak getypeerd, heeft aan de school en in de kerken de vrede gediend. Hij heeft in de behandeling van bestaande controversen, dogmatisch tussen Kuyper en Bavinck, kerkelijk tussen de broeders van A en die van B, samenbindend gewerkt, niet door de verschillen te verdoezelen, maar door ze op te lossen of hun betrekkelijkheid in het licht te stellen en nog in de strijd van de dertiger jaren heeft hij in de strijd over de 'onpersoonlijke' menselijke natuur van Christus op kostelijke wijze ingegrepen ten bate van een toen jongere generatie: prof. D. H. Th. Vollenhoven stelde toen dankbaar vast dat door het werk van de oudere Honig de oude belofte van het „wederbrengen van de harten der vaderen tot de kinderen” werd vervuld. Honigs zachtmoedigheid bleek geen halfzachtigheid te zijn en deze vaak onderschatte geleerde, zoals prof. K. J. Popma hem eens noemde²⁾, heeft door scherp werk de vrede gediend.

Aan deze figuur moesten we terugdenken bij de ambtsaanvaarding van prof. J. van Bruggen. Wéér is reden, niet om zijn persoon, maar vanwege de omstandigheden, te vragen: „Is uw komst vrede?”

Het feit dat de hoogleraren hem eenparig voor de opvolging van prof. Jager voordroegen en dat de curatoren hem eenparig voorstelden aan de synode van Amersfoort-West is een gunstig voorteken. We spreken, met een hartelijk woord van gelukwens, de hoop uit dat de nieuwe hoogleraar de vrede aan de Hogeschool moge dienen. En dat hij, ver van alle kerkelijk getwist, door zijn studeerkamer- en collegearbeid samenbindend moge werkzaam zijn.

Daartoe zegene hem de HEERE.

G. Visee

¹⁾ Jaarboek t.d.v. de Gereformeerde kerken in Nederland 1941, bl. 457 v.v.

²⁾ Levensbeschouwing I bl. 232.

BOEKBESPREKING

Hoe wij het verkiezen

Toelichting op het program van richtlijnen van het G.P.V. Dr. A. J. Verbrugh

Voor wat betreft de universalisatie van Gods Wet, zoals die in het G.P.V. program wordt geleerd, volstaan we met verwijzing naar hetgeen Ds. G. Visee in Opbouw daarover geschreven heeft.

Zijn eenvoudige vraag, waarom het richtlijnenprogram niet spreekt van de Wet des HEEREN was raak. Men heeft de Wet losgepeld uit het Horebverbond en als het ware teruggeschoven naar de situatie van het paradijs. Zo werd het mogelijk te stellen, dat ieder onderdaan van Gods Wet vrij kan kennismaken, dus ook de ongelovige. De Schrift leert anders, Joh. 6 : 44, 45; 1 Kor. 2 : 14; D.L. III/IV par. 4.

Zo kwam men tot het vreemde begrip "uitvoeren van Gods Woord" (citaat 10), welk uitvoeren, eenmaal losgemaakt van het geloven van het Evangelie, verschrompelde tot het "althans kunnen weten wat de werken der Wet zijn" (citaat 15). Het program wijst wel op Math. 22, waar Jezus Gods Wet de Wet van liefde tot God en de naaste noemt, maar brengt dit Woord nergens tot gelding.

De toelichting vertelt ons, dat Nebukadnezar met waanzin werd geslagen omdat hij de uiterlijke loyaliteit met betrekking tot Gods eer niet betracht had (pag. 40).

Op dezelfde bladzijde lezen wij dat een ongelovige minister, die niet weet hoe hij God moet loven, terwijl hij daartoe in zijn ambt krachtens de (herziene) grondwet verplicht is, op zijn bureau moet nagaan of daar niet een referendaris of desnoods (—!) een klérk is, die het juiste woord kan vinden.

Hoe de man daar achter moet komen is voorhands duister. Ook hij mag immers volgens de toelichting alleen maar vragen naar uiterlijke manieren en alleen maar kijken naar de werken van Gods Wet. Daarbij hebben de rapporteurs vermoedelijk vergeten, dat ongelovigen die wetwerken verrichten deze werken nimmer als werken der Wet kunnen herkennen.

Waar zijn we toch in verzeild geraakt?

In antwoord op eerder uitgebrachte kritiek merkt de toelichting op, dat geen overheidspersoon zich mag verschuilen achter 1 Kor. 2 : 14.

Dit is juist, de wat vreemde woordkeus daargelaten.

Daarom mag hij met uiterlijke loyaliteit ook nimmer volstaan. Ambtelijk niet en persoonlijk niet.

Een dualistische kijk op ambtelijke en persoonlijke verantwoordelijkheid is zonder meer gevaarlijk.

De visie op de oorsprong van de staat in de paradijswereld, zoals de toelichting die onder woorden brengt, heeft eveneens belangrijke gevolgen met betrekking tot het begrip van de staat. Het is opvallend dat het begrip „staat” in richtlijnen en toelichting geen functie heeft. Het is vervangen door „openbare samenleving”. Wat onder „openbaar” wordt verstaan is aangehaald onder 11. Wat wel en wat niet openbaar is moet van geval tot geval worden bekeken (12). De overheid wordt hoofd van deze openbare samenleving genoemd (11).

Het is duidelijk, dat hier van een begrenzing van het overheidsambt, zoals dat in zijn hoedanigheid binnen het staatsverband geoefend behoort te worden, geen sprake meer is.

Als voorbeeld noemen we de wijze, waarop de toelichting het goed recht van openbaar onderwijs motiveert:

Het ontvangen van deugdelijk onderwijs is van grote openbare betekenis. Want zonder onderricht is geen ontwikkeling mogelijk. Wie zich wil zetten tot zijn ontwikkelings-taak moet eerst onderricht worden omtrent die taak. En omdat men aan de ontwikkeling van het land als geheel een belangrijk openbaar karakter kan onderscheiden, bezit ook het onderwijs een belangrijk openbaar karakter.

Nu hebben wij geen bezwaar tegen openbaar onderwijs in het algemeen. Het gaat ons zoals gezegd om de wijze van motivering van deze toelichting. Welnu, in deze redenering kan men zo ongeveer alles als tot het ambt der overheid behorende verklaren. We nodigen de lezer uit om inplaats van „onderwijs” in bovenaangehaalde redeergerang in te vullen brood, boeken, dagbladen, kerken, woningen, kleding, lichaamstemperatuur, sexuele voorlichting enz. enz.

Zolang het onderwerp maar algemeen, "marco" wordt gezien, gaat het op.

De toelichting merkt verder op, dat het openbaar onderwijs moet handelen over de uitvoering van Gods Woord (pag. 138) en concludeert dat „integratie” van onderwijs in de beloften van het Evangelie, van de leer over Verbond en Doop, enz., samen met het eigenlijke vakonderwijs, b.v. in de verftechnologie of scheepsbouwkunde, niet rechtstreeks wordt verwacht (pag. 141).

Hoeveel G.P.V.-ers zouden zich realiseren, dat in hun richtlijnenprogram al of niet wetenschappelijk voortgezet, hoger en academisch christelijk vakonderwijs vanuit particuliere (bijzondere) instellingen van onderwijs wordt prijsgegeven?

Tot welke vreemde consequenties deze hantering van de „norm” openbaar-niet openbaar kan leiden leren we, als de toelichting handelt over subsidiëring van kunstenaars (pagina 124). Zo wordt een stedelijk filharmonisch orkest in een grote gemeente voldoende openbaar geacht om subsidie te ontvangen, in tegenstelling tot de vrije individuele kunstenaar, die in het algemeen geen kunstproducten heet voort te brengen die zo maar „openbare” betekenis hebben. De smaken zijn zeer uiteenlopend, aldus de toelichting, en daarom zijn juist de particuliere personen de beste betaalheren voor de kunst.

Een ander gevolg van de kijk op de oorsprong van de staat in de paradijswereld, zoals deze uitgave ons die biedt, is de privaatrechtelijke staatsopvatting waartoe men, waarschijnlijk zonder het te willen, vervallen is. Men kan ook bijna niet anders doen, dan de soevereiniteit als private aangelegenheid van de overheidspersonen opvatten, wanneer men de stelling aanhangt, dat het overheidsambt in de weg van „openbaar” wording der samenleving is ontstaan uit het ambt van vader en gezinshoofd. Het begrippen-paar — particulier openbaar, zoals dat in deze uitgave voorkomt, en de onderscheiding privaatrechtelijk — publiekrechtelijk dekken elkaar niet.

Een privaatrechtelijke organisatie als de A.N.W.B. heeft een sterk overwegend openbaar karakter, om in de termen der richtlijnen te spreken. Men denke aan de bewegwijzering. Nu willen de richtlijnen dat in de grondwet wordt

bepaald, dat de overheid uitvoering geeft aan de universele Wet Gods (vgl. 14). Voorts moet de grondwettelijke bepaling, dat de wetten onschendbaar zijn (art. 131 Grondwet) worden opgeheven. In plaats daarvan moet Oranje het recht ontvangen om buiten de ministers om wetten die met de Grondwet in strijd blijken te zijn buiten werking te stellen (16, 17, 18).

De bedoeling hiervan is duidelijk. Oranje kan nu zonder daarvan verantwoording aan de Staten Generaal verschuldigd te zijn een soort „oppertoezicht” vervullen, waarbij Oranje als drager van goede nederlandse tradities er voor waakt, dat Gods Wet inderdaad wordt uitgevoerd.

We hebben er reeds op gewezen, dat strijdigheid met Gods Wet geen constitutionele, maar een geestelijke zaak is, waarvoor het gehele volk met zijn overheden verantwoordelijk is.

Waar het ons nu om gaat is het feit, dat bij de hier voorgestelde staatsrechtelijke wijzigingen de koning op het kardinale punt van de grondwettelijkheid der regering geen verantwoording verschuldigd is aan de volksvertegenwoordiging. Terwijl de koning juist in zijn verhouding tot het volk, tegenover die volksvertegenwoordiging, de eed op de grondwet heeft afgelegd. We kunnen het niet anders zien dan dat de constitutionele monarchie, als uitdrukking van het publiekrechtelijk staatsverband, waarbinnen de koning in zijn regering zich bindt aan de overeenstemming met de volksvertegenwoordiging, hier principiëel om hals wordt gebracht. Bovendien is het zo, dat ook bij de huidige grondwet de koning beslist niet machteloos behoort te staan tegenover een met de grondwet strijdige wetgeving. Geheel de strijd, die de „vaderen” gevoerd hebben tegen de liberalen, die hun liberalistische interpretaties ten onrechte in de grondwet wilden inlezen, wordt hier niet onderkend.

Een verdere consequentie van de opvatting van richtlijnen en toelichting over de oorsprong van de staat in de paradijswereld betreft de waardering van de zwaarmacht. De zwaarmacht wordt als een toevoegsel gezien bij het oorspronkelijke en blijvende overheidsambt, de cultuurtaak.

De toelichting stelt tevens dat de zwaarmacht rechtstreeks voortvloeit uit het overheidsambt van den beginne. Zo wordt de taak van de militaire macht niet alleen negatief genoemd (beteugeling van ongebondenheid). Het oorspronkelijke, positieve in de zwaarmacht is gelegen in het tonen van de hoogheid van het ambt der overheden in vreedetijd (pag. 78).

Hoe verschrikkelijk deze zwaarmacht in een zondige wereld is, wordt helaas niet gezien. Het „atoomzwaard” wordt in deze uitgave met welgeteld zeven woorden afgedaan (pag. 79).

Is het dan in de hoofden van de schrijvers niet opgekomen, dat de zwaarmacht, die een macht tot gerechtigheid wil zijn, wel eens zozeer verzondigd zou kunnen zijn, dat zij zich zelf in de nucleaire bewapening feitelijk opheft? Neen, vgl. citaat 2.

Hadden wij niet mogen verwachten, dat dit program een indringend pleidooi zou voeren voor de ontwikkeling van een internationale rechtsorde, die streeft naar beteugeling van de verzondigde zwaarmacht zelf?

Heeft men wel eens overwogen, dat het verkeer tussen de volken der wereld zo is toegenomen en nog dagelijks toeneemt, dat ook dat verkeer beteugeling van ongebondenheid door zwaarmacht eist? Immers, hoe zal de wereld ooit een internationale rechtsorde handhaven, als die geen sancties kent?

In nauw verband met het bovenstaande is het belangwekkend te weten, hoe de toelichting over nationale grenzen denkt, Welnu, de grenzen van Nederland worden bijna heilig geacht. Zij bakken immers het gebied af, waarin Oranje zorg draagt voor uitvoering van Gods Wet. Van hen die emigreren, die dus gebieden buiten onze grenzen zoeken om te wonen, geeft de toelichting het volgende portret (pag. 99):

Als zij Oranje en Nederland in hun hart reeds vaarwel hebben gezegd, en als zij alleen maar kritiek hebben, zal het 't beste zijn, dat zij elders in de wereld proberen God te dienen.

Maar als zij in hun hart helemaal niet met Nederland hebben gebroken, dan is het een hoog nationaal belang, dat deze voorttrekkers niet voor de natie verloren gaan etc.

Wie het proeven kan, proeve het.

De aandachtige lezer zal zich nu misschien afvragen, hoe de toelichting dan wel spreekt over de Zuidafrikaanse politiek van rassenscheiding, die in feite hierop neer komt, dat gehele bevolkingsgroepen worden gedwongen een weg te gaan, die eindigt in het vinden van een woongebied buiten de voor hen bestaande nationale grenzen. We kunnen er toch niet onderheuen, dat de Zuidafrikaanse overheid miljoenen onderdanen wegzendt uit haar machtsgebied, hoe goed begeleid en met welke goede bedoelingen dan ook. Als wij in Westeuropa volgens de richtlijnen nimmer grenzen mogen uitwissen, hoe dan in Zuidafrika?

We lezen:

Als de Zuidafrikaanse regering vandaag probeert door een politiek van eigensoortige ontwikkeling de volken van elkaar te scheiden teneinde moeilijkheden te voorkomen, verdient dit streven daarom steun...

Want ook hier moeten wij er aan denken, dat God de volken door grenzen van elkaar scheidde om daardoor de zonde te beteugelen. Als die grenzen zijn overschreden door het samenwonen van verschillende volken, zal het goed zijn als er nieuwe grenzen worden aangewezen.

Het is duidelijk, dat de uit gezin en familie opgekomen staat aan dit denken ten grondslag ligt. Het zou goed zijn, indien men had bedacht, dat een grens maken in een bewoonde wereld per consequentie betekent het uitwissen van een andere grens. Wat zou er gebeuren, indien deze „principes" toepassing zouden vinden in de gehele wereld?

Tenslotte willen we nog wijzen op een min of meer op zichzelf staande innerlijke tegenstrijdigheid in richtlijnen en toelichting.

We doelen op het feit, dat tegelijkertijd voor Nederland een stabiele waarde van het geld en voor het internationale geldverkeer een flexibele wisselkoers wordt aanbevolen.

Onder een vaste of constante waarde van de gulden verstaat de toelichting dat door de jaren heen een gulden eenzelfde aandeel in het geheel der nationale consumptie vertegenwoordigt. Bij gelijkblijvend aandeel kan het volume daarvan wel veranderen: als de prijzen stijgen wordt het kleiner, als zij dalen groter. De geldhoeveelheid mag alleen stijgen in gelijke verhouding tot de bevolkingstoename.

De beoordeling van de vraag of zo iets verwikelijkt zou kunnen worden laten we gaarne aan vaklieden over. Nu erkent de toelichting wel, dat het buitenland als inflatiebron kan optreden. De z.g.n. flexibele wisselkoers heeft in deze gedachtengang het doel om de geïmporteerde inflatie te neutraliseren. Het program wil dat onze regering eerst moet vragen of de buitenlandse regeringen hun geldeenheid constant willen houden (pag. 114). Zo niet, dan moet onze overheid de waarde van de gulden t.o.v. buitenlandse valuta overeenkomstig verhogen.

Een dergelijke gedachte is dunkt ons een schoolvoorbeeld van spreken met gebrek aan kennis van zaken en aan werkelijkheidszin.

Dit betekent immers, dat in het internationale handelsverkeer geen prijsvorming op redelijke termijn meer mogelijk is.

Het systeem leidt linea recta tot chaotische toestanden en ontwrichting van onze nationale economie.

Was er niemand te vinden, die iets van monetaire politiek afweet?

Met name voor diegenen onder ons, die in het G.P.V. het ideaal hebben gezien van een nieuw reformatorisch begin is dit program van richtlijnen met de toelichting daarop een grote teleurstelling.

Het loont de moeite naast „Hoe wij het verkiezen" nog eens te leggen de publikatie van het rapport richtlijnen en de daarin opgenomen nota houdende bezwaren tegen de grondgedachten der richtlijnen in 1961.

Vergelijking leidt tot de conclusie, dat er sedert 1961, en eigenlijk sedert 1959, geen wezenlijke correcties op die grondgedachten zijn aangebracht en dat naar fundamentele kritiek van verschillende zijden uit de eigen kring niet is gelluisterd.

Dat is vooral hierom zo betreurenswaardig, omdat de welwillende geestverwante lezer van richtlijnen en toelichting daarin zonder moeite ook elementen van gelovig schriftuurlijk denken onderkent van veel waarmee hij niet kan instemmen.

C. Huizinga

INGEZONDEN

INDIA

Enige tijd geleden schreef ik een stukje in „Opbouw" over een brief die ik ontvangen had van Ds. Swami Dorai in India, waarin hij vertelde dat hij met de zijnen in grote nood verkeerde door de hongersnood in India. Dit stukje heeft een overweldigend aantal giften tot gevolg gehad. Ik heb nu in totaal een bedrag van f 1900.— kunnen overmaken en nog steeds komt er zo nu en dan een gift binnen. Heel hartelijk dank daarvoor. Het bericht, dat ik in antwoord op de giften ontving, stroomde over van dankbaarheid. Dat dit stukje nu pas verschijnt, vindt zijn oorzaak in het feit, dat een brief uit India met foto's mij niet bereikt heeft. Vermoedelijk zoek geraakt in de post. Hieronder volgt een gedeelte uit Ds. Swami Dorai's brief van 21 febr. 1967:

„We ontvingen Uw vriendelijke hulp en we danken U heel hartelijk ervoor. Wilt U onze hartelijke dank overbrengen aan alle gevers. We zullen Uw hulp en gebed niet gauw vergeten. Alle mensen, die mij helpen bij mijn werk, de weeskinderen en de kinderen, die voor een warme maaltijd iedere dag bij ons komen bidden voor U allemaal.

Het voedselvraagstuk is heel heel moeilijk en wij hebben daarbij nog de zorg voor het weeshuis, de warme maaltijd voor andere kinderen en de kerkdiensten. We vragen U vriendelijk om Uw vrienden onze nood mee te delen en om ons hulp te zenden. Al onze helpers en al de kinderen verwachten hulp van ons. Wij verwachten hulp van het volk van de Here."

Wilt U geven hiervoor? Mijn postrekening is: 173747 t.n.v. Prof. Dr. H. R. Rookmaaker, Burg. v. Tienenweg 37, Diemen.

Hartelijk dank.

H. R. Rookmaaker

Den lezer heil,

De Financiële Commissie der Vereniging van Gereformeerde Studenten „Hendrik de Cock" te Groningen brengt het onderstaande onder Uw aandacht.

Sedert 5 januari j.l. is de Vereniging eigenaresse van het pand Herebinnensingel 35/35a, een uniek gebouw, waar het verenigingsleven met al zijn aspecten zich ten volle zal kunnen ontplooiën.

De leden van de Vereniging zien reikhalzend uit naar het ogenblik waarop de nieuwe sociëteit in gebruik kan worden genomen. De mogelijkheid daartoe is echter pas aanwezig, als het pand volledig is ingericht. De inrichting moet door veiligheids- en bouwtechnische voorschriften van het daartoe bevoegde gezag afkomstig, aan hoge eisen voldoen.

De financiering hiertoe baart ons zorgen. Het benodigde geld is uit de kring der leden, van wie reeds veel werd gevegd om tot de aankoop van het pand te komen en nog gevegd zal worden i.v.m. de verplichtingen van rente en aflossing hypotheek, niet op te brengen.

Onze aktie, zich uitstrekkend over het Nederlandse bedrijfsleven, voldoet tot nu toe niet aan onze hooggespannen verwachtingen. De niet zo rooskleurige economische situatie zal aan dit tot dusver teleurstellend resultaat debet zijn.

Daarom heeft de Commissie haar hoop gevestigd op het Gereformeerde volk, dat zich het lot van een bloeiende gereformeerde studentenvereniging toch zal aantrekken.

Het is voor de Commissie en voor heel de Vereniging verblijdend, dat zij reeds verscheidene giften heeft mogen ontvangen. Het tekort, dat ongeveer f 20.000.— bedraagt, blijft nog groot.

De Commissie hoopt, dat dit appèl op U zijn uitwerking niet zal missen. U bent verzekerd

van de dank van 115 gereformeerde studenten, tezamen vormend de V.G.S. „Hendrik de Cock" te Groningen.

Met goede hoop tekent,

Financiële Commissie:
H. J. Hoenders
E. J. Hoven
I. L. E. Oosterhoff
W. Roerdink.

Gironr. 819830 Slavenburg's Bank N.V. te Groningen t.g.v. Fiscus Fin. Commissie V.G.S. „Hendrik de Cock".

PERSSCHOUW

DE ENSCHEDE OPROREP

De kerkeraad van de Gereformeerde Kerk van Enschede-Oost zond het volgende voorstel met toelichting aan haar zusterkerken.

De kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Enschede-Oost, op 21 februari 1967 in vergadering bijéén,

kennis genomen hebbende van het op tafel gelegde voorlopig agendum van de generale synode te Amersfoort-West (tot 25 januari 1967); overwegende:

1. dat de op dit voorlopig agendum nu reeds aangekondigde gravamina ver uitgaan boven hetgeen gewoonlijk op een agendum van een generale synode voorkomt;

2. dat hierin zich de noodsituatie aftekent, waarin onze kerken zich bevinden door de in haar midden voorkomende geschillen, controversen en onenigheden;

3. dat het in de normale weg afwerken van dit agendum de leden en adviseurs der synode (dienaren des Woords, ouderlingen en hoogleraren) ver boven de maat hun normale arbeid onttrekt, afgedacht van de financiële bezwaren;

4. dat eerdere uitspraken van vroeger gehouden generale synoden in velerlei zaken niet geëffectueerd zijn;

van oordeel:

1. dat het de roeping van de plaatselijke kerken is de arbeid van de generale synode zo goed mogelijk voor te bereiden;

2. dat hiertoe ook behoort zich rekenschap te geven van de boven geschetste noodsituatie;

3. dat een uitweg hierin onder meer gevonden kan worden in de ootmoedige erkenning, „dat in deze nood de Here ons kastijdt en beproeft" en „onze broederschap getuchtigd wordt" gelijk ds. A. Veldman in zijn openingswoord voor de generale synode van Rotterdam-Delfshaven verklaarde met betrekking tot de toen reeds bestaande situatie (Acta Rotterdam-Delfshaven, blz. 5);

4. dat zulk een algemene verootmoediging impliceert, dat alle met elkander in moeilijkheden of geschillen verwikkelde broeders en kerkelijke vergaderingen niet bij voorbaat van hun „gelijk" dienen uit te gaan, maar uit kracht van gezamenlijke verootmoediging voor de Here elkander de zonden hebben te belijden, waar die ook gevonden mogen worden, Daniël 9 : 5, 11;

besluit:

1. de generale synode te verzoeken:

a) terstond na haar bijeenkomen een algemene bededag in de zin van art. 66 KO. uit te schrijven, opdat de kerken zich voor God verootmoedigen vanwege de „grote zwarigheden, waarvan de druk overal in de kerken gevoeld wordt", daarbij pleitende op Gods beloften van vergeving, Psalm 130 : 1, 3, 4, 8;

b) vanwege de generale synode een krachtig beroep te doen op allen, die hun zaak aan de synode voorlegden, om wegen tot verzoening te zoeken naar de eis van de Here Christus zelf, Matth. 5 : 24 en elkander aan te nemen, gelijk Christus ons aangenomen heeft, Rom. 15 : 7;

c) daarbij hulp te bieden door met „partijen" in de volle synode te spreken of zich in commissies te splitsen en zich naar klagers en aangeklaagden te begeven om hen namens de kerken deze eis des Heren op het hart te binden zonder aanzien des persoons Gal. 2 : 6;

2) dit voorstel aan alle kerken toe te zenden met verzoek om adhesie.

TOELICHTING

Het zij de kerkeraad van Enschede-Oost vergund met een enkel woord zijn voorstel toe te lichten. In zijn vergadering van 7 februari besloot de kerkeraad dit voorstel (toen op enkele

punten nog niet geheel gepreciseerd) aan de classis Enschede van 9 februari voor te leggen. Deze classis stelde zich met name achter het punt van de bidstond, zij het dat de broeders ter classicale vergadering het beter vonden deze aan te vragen bij de classis 's Gravenhage (zie art. 66 K.O.). De afgevaardigden van onze kerkeraad konden zich hier geheel mee verenigen. Helaas meende de classis 's Gravenhage van 16 februari 1967 aan het verzoek van de classis Enschede niet te moeten voldoen:

„omdat het voor de classis 's Gravenhage vaststaat, dat alle kerken op zondag 2 april 1967 de nooddrift van de Generale Synode aan de Here in gebed en smeking zullen voorleggen”.

Op zijn vergadering van 21 februari 1967 kwam zodoende deze zaak opnieuw bij de kerkeraad in bespreking. De raad heeft het argument van de classis 's Gravenhage ernstig overwogen en verworpen. De kerkeraad is van oordeel, dat de noodsituatie, welke uit het voorlopig agendum van de generale synode spreekt, stellig valt onder de „grote zwaarigheden, waarvan de druk overal in de kerken gevoeld wordt” (art. 66 K.O.) In zo'n geval mogen wij niet volstaan met het gewone gebed, dat in normale situaties op de zondag vóór het bijeenkomen der generale synode, tot de Here wordt opgezonden. Hier is alle reden voor een bijzondere bededag. Nu het echter door de weigering van de classis 's Gravenhage onmogelijk is deze te doen uitschrijven vóór het samenkomen der generale synode, wendt de kerkeraad zich tot de generale synode zelf. Immers, wanneer deze bijeen is, is zij zelf gerechtigd datgene te doen, waartoe anders de classis 's Gravenhage is gedeputeerd. De kerkeraad hoopt zeer dat de generale synode aan dit verzoek zal voldoen en het bij de zusterkerken weerklank vindt, zodat zij dit verzoek ondersteunen. De kerkeraad denkt hier in 't bijzonder aan Jacobus 5:16b: Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel (O.V.). En zou de gemeente des Heren voor zulk een krachtig gebed niet op bijzondere wijze mogen en moeten worden samengeroepen? Wanneer aan dit gebed ten grondslag gelegd wordt het schriftuurlijk voorbeeld van Psalm 130, zal het ook mogelijk zijn, dat allen in de kerken, welk oordeel zij over de aan de orde zijnde kwesties mogen hebben, zich in het gebed verenigen.

In de tweede plaats verzoekt de kerkeraad de synode krachtig beroep te doen op allen, die hun zaak aan de generale synode voorlegden, om wegen tot verzoening te zoeken naar de eis van de Here Christus zelf, Matth. 5:24 en elkander aan te nemen „gelijk Christus ons aangenomen heeft,” Rom. 15:7. In dit verband doet de kerkeraad (sub 1 c) enkele suggesties, die de arbeid van de synode om zulk een verzoening tot stand te brengen, zouden kunnen dienen. De kerkeraad is diep verontrust over de voortgaande versplintering van ons kerkelijk leven, die reeds verscheidene plaatselijke kerken en meerdere vergaderingen aantastte. Naar zijn oordeel heeft de praktijk van de generale synoden in de laatste jaren uitgewezen, dat de formeel-juridische behandelingswijze der aanhangig gemaakte kwesties, tot niet veel resultaten heeft geleid. Daarom dringt hij er thans op aan een andere weg te zoeken. Deze zal alleen te bewandelen zijn, indien men tot verandering van gezindheid komt, niet tot het uiterste op zijn standpunt blijft staan en bereid is elkander, bij alle verschil van mening, aan te nemen in de gezamenlijke binding aan de door de kerken aangenomen normen. Het is zinloos opnieuw maanden te vergaderen om formeel-juridische besluiten te nemen, die betrokkenen toch naast zich neerleggen. Het is de innige hoop en bede van de raad, dat dit voorstel een begin van verandering van gezindheid mag teweegbrengen. De apostel wekt ons daartoe zelf op in een alleen tot grote schade van het kerkelijk leven te negeren vermaan: Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was, Fil. 2:5, waarop hij vervolgens op de zelfvernedering van onze Heiland wijst. Indien dit apostolisch vermaan weerklank in onze kerken vindt, is er enige hoop op vrucht van de generaal-synodale arbeid.

Graag en met warme instemming nemen we dit stuk, deze hartekreet van de kerkeraad van Enschede-Oost in Opbouw over.

Vooraf omdat daarin een gezindheid vertolkt en aangedrongen wordt waarop het in de kerkelijke moeilijkheden van vandaag vóór alles aankomt.

Het is inderdaad zoals de Enschedese kerkeraad het zegt: De vele en velerlei kwesties, conflicten schisma's welke onder ons bestaan zul-

len nooit door synodebesluiten in de bekende vorm van: de synode, kennisgenomen hebbende, constaterende, overwegende, oordelende, besluit... worden opgelost!

Het is helaas onder ons veelal zo dat men zich op meerdere vergaderingen beroept alleen maar om gelijk te krijgen.

Waar het bij ons allen evenwel in de eerste plaats op aan komt is het hebben en openbaren van de gezindheid van Jezus Christus. Van die gezindheid welke hem er toe bracht zich voor goddelozen als wij zijn de eeuwige verdoemenis in te gaan.

Inderdaad op deze gezindheid en daarop alléén komt het aan! Want de zakelijke geschillen en verschillen welke onder ons openbaar werden rechtvaardigen in geen enkel opzicht de bestaande conflicten — laat staan de scheuringen!

Ik las dezer dagen weer eens Kolossenzen III Het is goed daarmee bezig te zijn in de week na Pasen!

Paulus predikt ons daarin dat wij met Christus aan het kruis gestorven en evenzeer ook met Hem op Paasmorgen opgewekt zijn.

Dat sterven en die opwekking zijn een feit!

Die zijn inderdaad geschied.

Die hebben we achter de rug.

En daarom is ons leven nu in Christus geborgen in God.

Maar nu komt het er ook op aan dat we als zo gestorven en opgewekte mensen leven!

Daartoe behoort in de eerste plaats dat wij „onze ledematen die op aarde zijn” — heel onze levensopenbaring zoals die zich buiten Christus en onder de macht der zonde ontplooit — doden. Dat wil o.a. zeggen dat wij weg zullen doen, radikaal weg, toorn, gramschap, kwaadaardigheid, laster, schandelijke taal.

En terwijl we zo de oude mens met zijn gedragingen afleggen zullen we ons bekleden met de nieuwe mens! Dat betekent dat we als Gods heilige en geliefde uitverkorenen zullen aandoen: tedere ontferming, goedheid, deemoed, zachtheid en geduld.

Wij zullen elkander hebben te verdragen en te vergeven als de een tegen de ander een grief heeft. Zoals de Here ons vergeven heeft, zullen ook wij vergeven — Trouwens: kan iemand aan wie een miljoenen schuld werd kwijtgescholden van zijn broeder nog hard en meedogenloos een paar gulden blijven opeisen?

En bij dit alles, zo gaat de Heilige Geest verder, zullen we de liefde voegen. Want daardoor, maar ook alléén daardoor, komt de gemeente tot haar eigenlijke bestemming en vertoont zij haar ware karakter.

Bij dit alles en boven dit alles zullen we voorts de door Christus geschonken en gewerkte vrede in onze harten zo laten regeren, dat alle verhoudingen in de gemeente daarvan worden doorgloeid en daardoor worden beheerst. Want als leden van één lichaam worden we daartoe met alle klem permanent opgeroepen!

We zullen het goed moeten weten: als we de boodschap van Kol. III — ze wordt op allerlei wijze en in allerlei verband in heel de Schrift herhaald en aangedrongen — niet willen horen en er niet naar willen leven komt het met ons kerkelijke leven niet meer goed.

En als in de synode dit woord de leden niet in al hun spreken en handelingen voluit beheerst wordt ze een mislukking en voor de kerken een ramp.

Laten we er daarom rusteloos mee bezig zijn.

In de eerste plaats met het oog op eigen houding en gedrag.

Misschien wil God ons dan — al hebben we dat duizend maal verbeurd — toch nog genadig zijn en onze kerken weer doen leven en bloeien.

Laten we daar persoonlijk en gemeenschappelijk ononderbroken om bidden.

Dat is het meeste wat we in deze situatie voor de kerken en haar synode kunnen doen.

C.V.

KERKNIEUWS

Beroepen: te Voorburg: Ds. C. J. Smelik te Bunschoten-Spakenburg; te Ommen: Ds. J. Bomhof te Harlingen; te Winschoten: Ds. J. J. Wildeboer te Driesum; te Apeldoorn; Ds. Kooij te Emmen; te 's-Gravenhage-West: Ds. H. Bouma te Assen; te Sliedrecht: Ds. W. Borgdorff te Baarn; te Edmonton (Alta): Ds. P. Knigge te Smithers (B.C.).

Bedankt: voor Zwijndrecht: Ds. J. G. Meijer te Heemse.

BEROEPBAAR

De classis Amersfoort, bijeen 15 maart 1967, ontving van br. G. Lievaart, belijdend lid van de Gereformeerde Kerk te Loosdrecht, tevoren predikant van de Gereformeerde Kerk (syn.) te Nieuw-Loosdrecht en voordien dienaar des Woords van de Geref. Kerk te Onnen, het verzoek „weer te mogen worden toegelaten tot de dienst des Woords en der Sacramenten in het midden van de Gereformeerde Kerken in Nederland en om daarin beroepbaar te worden gesteld.”

De classis ontving hem in haar midden.

Na een gehouden samenspreking en een onderzoek inzake de gereformeerde leer en kerkregering besloot de classis met algemene stemmen het recht te verlenen zich weer aan de kerken voor te stellen om zo te staan naar het ambt van dienaar des Woords en der Sacramenten in het midden van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het adres van br. G. Lievaart is: Nootweg 10a, Nieuw-Loosdrecht. Telefoon (02958) 3835.

AFGEVAARDIGDEN P.S. OVERIJSEL NAAR GENERALE SYNODE

De part. Synode van Overijssel van 15 maart jl. benoemde de volgende afgevaardigden naar de Generale Synode van Amersfoort, welke op 4 april bijeen hoopt te komen:

Primi: ds. H. D. van Herksen te Heemse, ds. D. Vreugdenhil te Zwolle en de ouderlingen W. Berenst te Hardenberg en T. Kooij te Nijverdal.

Secundi: ds. L. Douw te Enschede Z.W., ds. B. v. Zuijlekom te Bergentheim en de ouderlingen J. Berger te Kampen en H. Rook te Steenwijk.

Tertii: ds. M. K. Drost te Mariënberg, ds. N. 't Hart te Steenwijk en de ouderlingen H. Bosch te Almelo en A. van Pijkeren te Almelo.

AFGEVAARDIGDEN P.S. NOORD-HOLLAND NAAR DE GENERALE SYNODE

De Gereformeerde Kerken van het ressort der Particuliere Synode van Noord-Holland hebben in haar Particuliere Synode van 11 maart 1967 IJmuiden als haar vertegenwoordigers aangewezen voor de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, welke op 4 april 1967 D.V. te Amersfoort zal bijeenkomen:

Ds. H. van Ommen van Zaandam met als zijn secundus ds. D. Nieuwenhuis van IJmuiden en zijn tertius ds. F. van Deursen van Haarlem.

Ds. B. J. F. Schoep van Amstelveen met als zijn secundus ds. C. P. Plooy van Heemstede en zijn tertius ds. G. Janssen van Amsterdam-W.

Ouderling P. C. Blaauboer van Anna Paulowna met als zijn secundus ouderling H. de Jong van Broek op Langedijk.

BESLUITEN P.S. NOORD-HOLLAND

De Particuliere Synode van Noord-Holland van 11 maart 1967 nam de volgende besluiten en gaf deze instructies aan haar afgevaardigden mee:

1. Zij bevestigd adhaesie aan het voorstel van de classis Zwolle over de positie der hoogleraren ten opzichte van de Generale Synode der Kerken.

2. Zij spreekt uit inzake het voorstel van deputaten-curatoren om voor de financiën der hogeschool voortaan het omslag-stelsel jengens de kerken toe te passen, dat dit stelsel in onze kerken niet thuis hoort, dat hiermee het goede onderwijs van de voorman in het gereformeerde kerkrecht, wijlen prof. dr. F. L. Rutgers in deze algeheel wordt losgelaten; vergeten wordt, dat de kerken zelf geen gelden hebben, maar alleen haar leden; met de uiteenlopende draagkracht der kerken niet wordt gerekend; een generale synode der kerken niet eens het recht heeft om daartoe met betrekking tot de financiën der kerken te besluiten; de geestelijke band van de leden der kerken aan de opleiding tot de dienst des Woords er eerder schade door zal leiden.

3. Inzake het voorstel van de kerk te Vrouwenpolder over de kerkelijke huwelijksbevestiging en art. 70 K.O. spreke de generale synode zich thans niet uit.

4. Inzake het voorstel van de particuliere synode van Zuid-Holland, dat de generale synode deputaten voor de kerkbouw benoeme, oordeelt de particuliere synode, dat de generale synode in dezen geen taak heeft, aangezien de kerken inzake kerkbouw geen centra-

le adviesinstantie behoeven te creëren of nodig hebben.

5. Inzake de door bemiddeling van de deputaten-curatoren der hogeschool aan de generale synode te verstrekken mededeling van prof. J. Kamphuis, hoe door hem „in principeel opzicht het onderwijs in de kerkgeschiedenis met betrekking tot de 19e en 20e eeuw wordt gegeven”, is de particuliere synode van oordeel, dat de generale synode positief noch negatief hierover een uitspraak heeft te doen, doch deze mededeling voor kennisgeving dient aan te nemen aangezien door deputaten-curatoren het genoemde onderwijs van prof. J. Kamphuis niet ter kennis wordt gebracht als ook maar in enig opzicht voor prof. J. Kamphuis en deputaten-curatoren een probleem vormend of dit onderwijs in overeenstemming is met de normen, waaraan prof. J. Kamphuis voor zijn leeropdracht is gebonden door de gezamenlijke kerken.

Het Paascongres voor Gereformeerde Studenten en Academicici 1967, georganiseerd onder auspiciën van de Vereniging van Gereformeerde Studenten en 'Fides Quadratum Intellectum' door leden van de V.G.S.G. 'Hendrik de Cock', zal, als de Heer het wil en wij leven, gehouden worden van 28 tot en met 31 maart a.s. in het conferentieoord 'Ons Centrum', Traay 299 te Driebergen.

Programma: Onder het thema: 'De Bijbel anno Domini 1967' wordt ter inleiding op de discussies de volgende referaten gehouden:

dinsdag 28 maart (20.00 uur): Dr. R. H. Bremmer over 'Bijbel en Confessie';

woensdag 29 maart (20.00 uur): Prof. Dr. S. U. Zuidema over 'Bijbelgezag en Bijbelkriek';

donderdag 30 maart (14.00 uur): Dr. J. Douma over: 'De Bijbel in verband met de saecularisatie der cultuur';

vrijdag 31 maart (14.00 uur): causerie door Drs. B. Goudzwaard over 'Bijbel en politiek'.

Voorts behandelt een forum onder voorzitterschap van H. G. Geertsema 's donderdags-avonds (20.00 uur) vragen omtrent 'Student en Kerk' (studentenpastoraat e.d.); de overige forumleden zijn: Drs. J. Faber, Ds. J. Hessels Mulder, Ds. B. J. F. Schoep en Ir. E. Schuurman.

De dagelijkse bijbelstudies worden geleid door Drs. H. de Jong te Wageningen.

Toelichting: De opzet van dit congres is de verbetering van het inzicht in de mogelijkheden en moeilijkheden van Bijbels geloven in de concrete situatie van de God-loze wereld der 20e eeuw — die ook de onze is. Deze wel erg summiere aanduiding van de probleemstelling moge volstaan om de belangstelling te wekken van gereformeerde studenten, en ook van afgestudeerden voor een eerlijke gedachtenwisseling over vragen, die, naar gebleken is, hen zo persoonlijk raken. De traditionele goede sfeer van deze congressen biedt daartoe de mogelijkheid.

Nadere informatie: Een congressyllabus is op aanvraag verkrijgbaar bij: C. Bouma, Driemolendrift 19, Groningen.

Het congres wordt geopend op dinsdag 28 maart (16.00 uur).

Namens de organiserende commissie, M. J. Holwerda.

CONTACTDAG IN ARNHEM

Op 2e Paasdag, dus 27 maart '67, hopen we de 5e Contactdag voor varenden in Arnhem te houden. Dit is dan het 1e Lustrum.

Er is in ons hart een grote dankbaarheid jegens den Here, die de arbeid onder varenden heeft willen bestendigen en het nu zo maakt, dat we voor de 5e maal in de Koepelkerk in Arnhem mogen samenkomen. Vanzelfsprekend willen we aan deze dag ditmaal een feestelijk tintje geven. Dat feestelijke zal uitkomen in het programma zelf, maar het zal bovendien verhoogd worden, als er een grote stroom van bezoekers komt.

Laten we bij voorbaat zeggen dat iedereen hartelijk welkom is, oud en jong. We hopen dat de varenden zowel van binnen- als buitenvaart in groten getale aanwezig zijn. We leven in een tijd dat het zeer noodzakelijk is om geloofsbanden te versterken en elkaar vast te houden en op te scherpen in de liefde tot Gods Woord en de belijdenis.

Daarom verwachten we ook dat de jeugd der kerk in Arnhem niet zal ontbreken. Er wordt zo dikwijls geklaagd dat onze jeugd zo weinig

heeft. Nu, als ze naar Arnhem komen, zullen ze er geen spijt van hebben. Voor de kleinere jeugd is er 's middags weer gelegenheid deel te nemen aan een klein uitstapje. Dit zal op de dag zelf worden geregeld.

Wat het programma betreft: We hopen om half elf precies te beginnen. Na de koffie is er om half 12 orgelconcert door de ons welbekende organist Jaap Zwart uit Amersfoort, met medewerking van het Koepelkerkkoor uit Arnhem. Programma's voor dit concert zijn à 50 ct. verkrijgbaar in de kerk.

Dan is er een gemeenschappelijke koffietafel. Wie daaraan wenst deel te nemen, wordt verzocht, liefst z.s.m., vóór 20 maart '67, een briefkaart aan mijn adres: Ds. A. W. Boxman, Bankertplein 9, Ede te zenden. We moeten nl. weten hoeveel personen ongeveer aan deze gemeenschappelijke maaltijd deelnemen en kunnen dit dan doorgeven aan de koster van de Koepelkerk die de maaltijd zal verzorgen. De kosten hiervoor zijn f 3.— per persoon. U kunt dit storten op giro 270784 v. Geestelijke verzorging van varenden, Maaskade 176 d, Rotterdam.

Bovendien zijn giften ter bestrijding van de kosten van deze dag hartelijk welkom op het zelfde gironummer 270784 v. Geestelijke verzorging van varenden. Maar wilt u dan op het giroformulier zetten: Voor Contactdag in Arnhem.

De middagvergadering begint om 2 uur. Ditmaal hebben we de directeur van de Geref. Kinderbescherming, br. C. Rosenbrand bereid gevonden voor ons te spreken over het onderwerp: OOK UW KIND. Het is br. Rosenbrand wel toevertrouwd om boeiend te vertellen, dus zien we verlangend uit naar zijn referaat. Natuurlijk is er ook gelegenheid voor vrije bijdragen door bezoekers van deze dag.

Het mag ernst en luim zijn. We zouden zeggen vrijwilligers voor. Wil s.v.p. dit op de contactdag overleggen met onze havenpredikant. Hij heeft de leiding van deze dag. Om ongeveer 4 uur hopen we onze 5e Contactdag voor varenden te sluiten. Nogmaals, we rekenen er op dat u ons niet teleurstelt en dat de Koepelkerk vol wordt.

A. W. Boxman

Hoogleraren ter synode

De classis Zwolle heeft een voorstel gelanceerd de hoogleraren niet meer uit te nodigen als permanente adviseurs ter generale synode. De classis Kampen kreeg het verzoek aan dat voorstel instemming te betuigen. Een voorstel over dit onderwerp niet te discussieren, maar zonder discussie terstond over het verzoek te beslissen kwam er met algemene stemmen door, de gevraagde adhaesie werd met 14-8 stemmen gegeven.

Intussen is duidelijk: dit voorstel maakt geen schijn van kans. De hoogleraren, voorzover zijzelf niet anders besluiten, blijven.

De kerken zijn op dit punt zeer hardleers.

De professoren brachten in 1936 de meningsverschillen ter synode. Met al de gevolgen daarvan. Zij vormden reeds lang het clandestien permanent bestuurscollege van de kerken. En dat is ook na de vrijmaking zo gebleven. Ondanks een advies van prof. dr. S. Greijdanus.

We schrijven thans niet over het voor en tegen.

Constateren slechts, dat mogelijk allerlei zaken op het synodale agendum komen, waarin van het begin af een of meerdere hoogleraren de hand hebben gehad, of reeds op een vorige synode aan de behandeling ervan deelnamen: Beverwijk, Breda, Gorinchem, Groningen-zuid, Katwijk, de kwestie Telder, de Open Brief.

Deze mannen treden dan ter synode als adviserend rechter voor de zoveelste maal op in dezelfde zaak.

En de kerken hebben het gaarne alzo.

Vrijgemaakt en niets geleerd.

G. Visee

Te koop:

COMPLETE KORTE VERKLARING DER HEILIGE SCHRIFT

Brieven onder no. 243 bureau van dit blad.

JONG ECHTPAAR (24)

zoekt ander paar (verloofd of gehuwd) om samen

BERGWANDELTOCHT te gaan maken.

Brieven aan:

G. W. Clements, Jacob v. d. Eyndestraat 31, Voorburg.

Verschenen:

DE OORSPRONG VAN DE KERK TE ROME

REDE

uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar aan de Theologische Hogeschool van de Gereformeerde Kerken in Nederland te Kampen 16 maart 1967

door

PROF. J. VAN BRUGGEN

Omvang 37 bladzijden. Prijs f 3,95.

Deze uitgave verscheen als nummer III in de reeks Kamper Bijdragen.

Als nummer IV zal in deze reeks verschijnen:

OP ZOEK NAAR DE BELIJDENDE VOLKSKERK

Notities over het kerkelijk-kerkrechtelijk denken van dr. Ph. J. Hoedemaker, inzonderheid met betrekking tot zijn oppositie tegen het zgn. 'Doleantie-kerkrecht', van dr. A. Kuyper en dr. F. L. Rutgers.

REDE

uitgesproken bij de overdracht van het rectoraat der Theologische Hogeschool van de Gereformeerde Kerken in Nederland, 16 maart 1967

door

PROF. J. KAMPHUIS

Omvang en prijs worden nader bekend gemaakt.

N.B. Gezien het speciale karakter van bovenstaande uitgaven is het niet mogelijk deze op te nemen in de V.V.V.-aanbiedingen. De leden van de Vereniging van Vrienden van De Vuurbaak zullen hiervan dus geen reductie-bonnen ontvangen.

Van de reeks Kamper Bijdragen is voorts nog leverbaar nummer I:

HET BEGRIIP MIDDELEEUWEN IN DE NIEUWERE KERKGESCHIEDENIS

door

PROF. J. KAMPHUIS

Omvang 32 bladzijden — Prijs f 1,90.

Deze uitgaven zijn verkrijgbaar bij de erkende boekhandel en bij

GEREF. UITGEVERIJ

DE VUURBAAK

GRONINGEN — VISSERSTRAAT 21
POSTBUS 155 — TEL. 05900 - 22260

JAARVERGADERING "MESOZ"

D.V. zaterdag 8 april a.s. te Amersfoort. Restaurant

"Kobus aan de Poort", Utrechtsestraat 49.

Aanvang half drie.

Spreker:

De Weledelgeleerde Heer Dr. J. Douma te Rijnsburg

"Over het Zendingwerk op Curaçao".

Leden en belangstellenden hartelijk welkom.

MEDEDELING AAN DE LEDEN

VAN DE

GEREFORMEERDE PERSVERENIGING "OPBOUW"

De eerstvolgende ledenvergadering van de Gereformeerde Persvereniging zal worden gehouden

D.V. ZATERDAG 6 MEI A.S.

Spreker: Prof. Dr. H. R. Rookmaaker.

Onderwerp:

"Van Christus getuigen: Vandaag".

Convocatie volgt.

Het Bestuur.